

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 67/2013)

Totean Opetushallituksen puolesta lausuntona otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä seuraavan.

Opetushallitus pitää tärkeänä ja kannatettavana esityksen tavoitetta edistää koko koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn avulla. Toisen asteen opiskelijoille säädettävä oikeus kuraattori- ja psykologipalveluihin on esityksen merkittävin sisällöllinen muutos nykytilaan nähden. Myös lakiin kirjattava opiskelijoiden oikeus opiskeluhuollon palveluihin säädetyssä määräjassa parantaa palvelujen saatavuutta.

Uhkan uudistuksen toteutumiselle ja palvelujen saatavuudelle voi tuoda kuitenkin pula opiskelijahuollon henkilöstöstä. Erityisesti koulupsykologeja on jo tällä hetkellä vaikea saada avoinna oleviin virkoihin ja tehtäviin.

Opiskelijahuollon henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi erityisesti psykologien koulutusta tulee lisätä sekä pitää huolta opiskeluhuollon henkilöstön työskentelyolosuhteista, jotta opiskeluhuollon ammatit olisivat riittävän houkuttelevia ja vetovoimaisia.

Esityksessä oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttaminen on määritelty osittain koulujen ja oppilaitosten muusta toiminnasta sekä oppilaiden ja opiskelijoiden koulunkäynnin ja oppimisen tuesta erilliseksi toiminnaksi. Tämä näkyy muun muassa siinä, että yksilöllistä opiskeluhoitoa pidetään palveluna, josta opiskelija tai huoltaja voi kieltäytyä, sekä rajoitettuna tietojenanto-oikeutena opiskeluhoitohenkilöstön ulkopuolisille, opetuksesta vastaaville henkilöille. Myös rehtorin oikeutta osallistua yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyyn rajoitettaisiin. Esitetyt säännökset voisivat äärimmillään johtaa siihen, ettei perusopetuksen oppilaalle voitaisi antaa tehostettua tai erityistä tukea huoltajan tai oppilaan sitä vastustaessa. **Opetushallituksen mielestä oppilas- ja opiskelijahuolto tulee nähdä kiinteämmin osana koulujen ja oppilaitosten kasvatusta ja opetustyötä.**

Opetushallitus kannattaa, että nykyisin hajallaan perusopetusta, lukiota ja ammatillista koulutusta koskevissa laeissa sekä lastensuojelulaissa

olevat oppilas- ja opiskeluhuoltoa koskevat säännökset kootaan uuteen oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin.

Opetushallitus esittää huomioita ja muutoksia seuraaviin esitykseen sisältyviin säännöksiin:

Esityksen 1 §:n 1 momentissa olevan soveltamisalasäännöksen mukaan lakia sovellettaisiin perusopetuslaissa tarkoitettussa opetuksessa olevien osalta vain esi- ja perusopetuksen oppilaisiin. **Lain soveltamisalan piiriin tulisi lisätä myös perusopetuslaissa tarkoitettussa lisäopetuksessa sekä maahanmuuttajille tarkoitettussa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevan oppilaat. Lisäksi tulisi harkita, että myös aikuislukioissa lukion koko oppimäärää suorittavat opiskelijat otettaisiin lain soveltamisalan piiriin vastaavalla tavalla kuin ammatillista perustutkintoa suorittavat aikuiset.**

Esityksen 3 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä viitataan perusopetuslaissa, lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun opiskelijahuoltoon, mutta samanaikaisesti opiskelijahuoltoa koskevat säännökset esitetään kumottaviksi mainituista laeista. **Lain soveltamisala säädetään 1 §:ssä, joten 3 §:n 1 momentin toinen virke voidaan jättää pois.**

Esityksen 4 §:n 2 momentissa asetetaan kaikille oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskenteleville sekä opiskelijahuoltopalveluista vastaaville viranomaisille ja työntekijöille velvollisuus tehtävissään edistää opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitosten välistä yhteistyötä. Lisäksi esityksessä oppilaitoksen henkilökunnalle asetetaan ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. **Ensisijainen vastuu oppilaitoksen hyvinvoinnista on koulutuksen järjestäjällä eikä sitä ole tarpeen asettaa kollektiivisesti tietyille henkilöstöryhmälle, vaan kukin koulutuksen järjestäjän palveluksessa oleva vastaa asiasta omalta osaltaan oman tehtäväkuvansa mukaisesti.**

Kun esitys koskee myös esiopetuksessa olevia oppilaita, esityksen 5 §:n tarkoittamiin yksilökohtaisiin opiskeluhuollon palveluihin tulisi lisätä esiopetuksen oppilaille terveydenhuollon palveluna järjestettävät neuvolapalvelut.

Esityksen 7 §:ään, jossa säädetään opiskeluhuollon psykologi- ja koulukuraattoripalveluista, on sen 2 momenttiin sisällytetty kuraattorin kelpoisuusvaatimusta koskeva säännös. **Selkeyden vuoksi kuraattorin kelpoisuusvaatimukset tulisi kirjoittaa lakiin omaksi pykäläksi tai säätää, että kuraattorin kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.** Esityksen mukaan kuraattori voisi olla joko sosionomi tai sosiaalityöntekijä (johtava kuraattori). Tällä hetkellä kuraattoreina työskentelee myös henkilöitä, joilla on jokin muu soveltuva

ylempi korkeakoulututkinto, jossa pääaine ei ole sosiaalityö.

Opetushallituksen mielestä näille kuraattoreina työskenteleville henkilöille tulisi tarjota 28 §:n mukaisena siirtymäkautena kelpoisuuden tuottavaa täydennyskoulutusta, jotta he voisivat toimia kuraattoreina 31.7.2018 jälkeenkin.

Esityksen 9 §:n 2 momentin mukaan oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien opetuksessa olevien oppilaiden psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä vastaa kuitenkin opetuksen järjestäjä. Edellä olevan säännösesityksen mukaisesti yksityiset ja valtion oppilaitokset, jotka järjestävät perusopetusta, järjestäisivät itse psykologi- ja kuraattoripalvelut. Sen sijaan yksityiset ja valtion oppilaitokset, jotka järjestävät lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta, eivät järjestäisi itse psykologi- ja kuraattoripalveluita vaan järjestämisvastuu olisi oppilaitoksen sijaintikunnalla. Tämä tarkoittaa sitä, että niissä yksityisissä ja valtion oppilaitoksissa, joissa on sekä perusopetusta että lukiokoulutusta, psykologi- ja kuraattoripalvelut oppilaitos järjestää itse perusopetuksen oppilaille ja oppilaitoksen sijaintikunta lukion opiskelijoille. Lain perusteluiden mukaan kysymyksessä on perusopetuksen osalta väliaikainen ratkaisu, jota on tarkoitus muuttaa valtiosuusjärjestelmän muutoksen yhteydessä vuoden 2015 alusta. Kun yksityiset opetuksen järjestäjät ja valtion perusopetusta antavat oppilaitokset eivät nykyisten säännösten mukaan saa valtiosuutta eivätkä lakisääteistä kotikuntakorvausta psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämiseen, **Opetushallituksen mielestä vastuu palvelujen järjestämisestä voitaisiin säätää kunnille, ilman välivaihetta, jo samassa yhteydessä, kun ehdotettu laki tulee voimaan.**

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen siirtyessä sijaintikunnan tehtäväksi tulee yleisesti huolehtia siitä, että palvelujen saatavuus turvataan.

Huomattava on, että ammatillisessa koulutuksessa sijaintikunnan vastuu koskee myös niitä paikkakuntia sekä kotimaassa että ulkomailla, joissa oppilaitoksen opiskelija on työssäoppimassa. **Kunnat voivat hyödyntää yksityisten ja valtion oppilaitosten nykyisiä kuraattori- ja psykologipalveluita tekemällä palveluiden hankkimisesta sopimuksen yksityisen tai valtion oppilaitoksen ylläpitäjän kanssa.**

Opiskeluhuollon järjestämisvastuuta koskevan 9 §:n 4 momenttiin on kirjattu opiskelijan oikeus saada maksutta opetukseen tai koulutukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhoito. **Opiskelijoiden oikeuksien korostamiseksi säännös tulisi kirjoittaa omaksi pykäläkseen eikä järjestämisvastuuta koskevan säännöksen osaksi.**

Esityksen 10 §:ssä on erityissäännös erityisoppilaitoksissa opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävistä sosiaali- ja terveystalvetaista. Säännös koskee muun muassa perusopetusta järjestäviä yksityisiä ja valtion erityiskouluja, joiden tehtävänä on opetuksen järjestäminen vaikeimmin vammaisille lapsille. **Koska käsitettä ”vaikeimmin vammaisen” ei ole määritelty tässä lakiesityksessä eikä perusopetuslaissa, tulisi se korvata pelkästään sanalla ”vammaisen”.**

Myös 10 §:n viimeisessä momentissa on opiskelijan oikeutta koskeva säännös, joka tulisi kirjoittaa erilliseksi säännökseksi eikä osaksi järjestämisvastuusta koskevaa säännöstä.

Esityksen 12 §:stä eikä sen perustelutekstistä selviä, mikä on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvän opiskeluhuollon ja opetussuunnitelman perusteissa määrättävän oppilas- ja opiskelijahuollon keskinäinen suhde. **Epäselväksi jää myös, koskeeko pykälässä säädetty kirjaamisveloitte myös kunnan alueella sijaitsevia yksityisiä ja valtion oppilaitoksia ja miten suunnitelma tältä osin laadittaisiin.**

Esityksen 13 §:ssä on säännös oppilaitoskohtaisesta opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta. Perustelujen mukaan opiskeluhuoltosuunnitelma vastaisi asiallisesti nykyisin osana opetussuunnitelmaa laadittavia oppilas- ja opiskeluhuoltoa koskevia suunnitelmia. Pykälän 3 momentissa annettaisiin Opetushallitukselle toimivalta opetussuunnitelman perusteiden yhteydessä antaa määräykset opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Vastaava säännös kumottaisiin perusopetuslaista, lukiolaista ja ammatillisesta koulutuksesta annetusta laista. Perusopetuslakiin, lukiolakiin ja ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin jäisi edelleen Opetushallitukselle toimivalta antaa opetussuunnitelman perusteiden yhteydessä määräykset oppilas- ja opiskelijahuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan oppilas- ja opiskelijahuollon tavoitteista. Näin ollen opiskelijahuoltoa koskevia Opetushallituksen toimivaltasäännöksiä tulisi olemaan sekä opiskelijahuoltolaissa että opetustointa koskevissa säädöksissä. **Opiskelijahuoltoa koskevat Opetushallituksen toimivaltasäännökset olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää pelkästään opiskelijahuoltolakiin.**

Esityksen 14 §:n 4 momentin mukaan yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että yksityiselämän ja luottamuksen suojan turvaamiseksi opiskeluhuollossa eivät hallintopäätöksiä oppilaitoksessa tekevät henkilöt voisi olla jäseninä monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Koulun ja oppilaitoksen johtamisesta tehdään erittäin hankalaa, jos oppilashuoltotyötä toteutetaan näin. Rehtorit eivät voisi tällöin osallistua yksittäisen oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen, kun he joutuvat joissain tilanteissa tekemään

oppilasta koskevan hallintopäätöksen. Myös opettajien osallistuminen yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyyn voisi vastaavalla perusteella estyä, kun opettajat tekevät päätöksiä oppilaiden arvioinnista, vuosiluokalta siirtämisestä sekä eräiden kurinpito- ja ojentamiskeinojen käyttämisestä.

Yleensä rehtori johtaa oppilas- ja opiskelijahuoltoa ja vastaa sen toteuttamisesta. Rehtori on koulun pedagoginen johtaja ja tekee päätöksiä oppilaiden ja opettajien sijoittelusta eri opetusryhmiin, vastaa kodin ja koulun yhteistyöstä sekä tekee päivittäin vanhempien kanssa yhteistyötä. Rehtori vastaa myös kouluyhteisön turvallisuudesta.

Lisäksi eri hallintokuntien ja sidosryhmien välistä yhteistyötä johtaa rehtori. Hän on myös paikalla opettajien kanssa päivittäisissä ongelmatilanteissa. Tämän vuoksi on tärkeää, että hänellä on kaikki tarvittava tieto oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen liittyvistä asioista. Opiskelijahuoltohenkilöstö ei ole läheskään joka päivä koululla.

Rehtorin tulee vastata myös opiskelijahuollon työnjaosta, mutta jos hän ei ole tietoinen yksittäisen yksittäisten oppilaiden pulmista, hän ei voi johtaa kokonaistilannetta. Lisäksi rehtori vastaa henkilöstön jaksamisesta. Hänen on vaikea tukea alaisiaan, jos hän ei saisi tietoa opettajien työn kuormituksen haasteista, jotka ovat lähes aina yksittäiseen oppilaaseen liittyviä asioita.

Opetushallituksen mielestä rehtorin ja opettajien oikeus osallistua myös yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyyn tulee varmistaa myös vastaisuudessa tarvittaessa lisäämällä lakiin asiaa koskeva säännös.

Eduskunnan sivistysvaliokunta katsoi esi- ja perusopetuksen oppilaan tukea koskevasta lakiehdotuksesta antamassaan mietinnössä (SiVM 4/2010), että rehtori ja koulun johtaja, luokanvalvoja ja oppilaan opettaja voivat kuulua niiden henkilöiden joukkoon, joiden tehtäviin oppilaan oppilashuoltoon kuuluvan asian käsittely välittömästi kuuluu ja jotka voivat osallistua oppilashuoltoryhmien työskentelyyn.

Esityksen 15 §:n 3 momentin mukaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. **Opetushallituksen näkemyksen mukaan tämä ja muutkin tässä laissa olevat opiskelijan oikeutta koskevat säännökset tulisi koota yhteen ja kirjoittaa samaan lukuun.**

Esityksen 18 §:ssä lähtökohtana on opiskeluhuollon toteuttaminen opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa yhteistyössä. Pykälän 2 momentin mukaan alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevaan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja

huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista.

Arvion siitä, milloin huoltajan tai muun laillisen edustajan kieltäminen osallistumasta opiskeluhuoltoasian käsittelyyn ja antamasta näille salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja, tekisi esityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö. **Opetushallituksen näkemyksen mukaan paremmat edellytykset ko. arvion tekemiseen on useimmiten opiskelijan opettajalla**, joka on saattanut jo vuosia opettaa tätä päivittäin ja tuntee tämän paremmin kuin opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö.

Esityksen yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyä säätelevän 19 §:n perustelutekstissä todetaan, että koska yksilökohtainen opiskeluhuolto on opiskelijalle ja hänen lailliselle edustajalleen vapaaehtoista palvelua, sitä ei voida toteuttaa vastoin opiskelijan, tai ellei hänellä ole edellytyksiä ymmärtää asian merkitystä, hänen laillisen edustajansa suostumusta.

Perusopetuslain 17 §:n 3 momentin mukaan ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä niiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta. Myös tehostettua tukea koskevassa 16 a §:ssä edellytetään, että tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti oppilashuoltotyössä.

Asiassa jää epäselväksi, onko mahdollista, että opiskelijan tai hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa voisi estää erityisen tuen päätöksen edellyttämän oppilashuollon selvityksen tekemisen, jos he eivät anna suostumustaan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn. Kuitenkin perusopetuslain 17 §:n tarkoittama erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös vastoin opiskelijan ja hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa tahtoa. **Opetushallituksen mielestä säännöksiä tulee tarkentaa siten, ettei synny epäselvyyttä siitä, että oppilaalle voidaan nykyiseen tapaan antaa tehostettua ja erityistä tukea myös vastoin oppilaan tai huoltajan suostumusta.** Luonnollisesti tuen antamisessa tulee pyrkiä löytämään yhteisymmärrys oppilaan ja huoltajan kanssa siitä, että mainitut tukimuodot ovat oppilaan parhaaksi ja että ne edistävät oppimista ja kasvua.

Esityksen 21 §:n 2 momentin mukaan 20 §:n 2 momentissa tarkoitetut potilasasiakirjat tallennetaan potilasrekisteriin, jonka rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestänyt terveyskeskus tai 10 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa koulutuksen järjestäjä. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan oppilaitoksissa

koulupsykologit kirjaavat opiskelijan yksilökäynnit potilasrekisteriin. Samalla tämä tarkoittaa kunnan koulupsykologien siirtymistä terveystoimen alaisuuteen, kun ne tällä hetkellä valtaosaltaan ovat opetustoimen alaisuudessa. Vaikka opiskelijahuoltolaila puututaan kunnan tehtävien organisointiin, sitä ei ole millään tavalla perusteltu lain perusteluissa. **Opetushallituksen mielestä laissa tulee jättää kuntien harkittavaksi, minkä hallintokunnan alaisuuteen koulupsykologit sijoitetaan. Jotta opetustoimen alaisuuteen sijoitetuilla koulupsykologeilla olisi oikeus toisen hallinnonalan potilasrekisteritietojen sähköiseen käyttöön, tulisi asiasta säätää oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.**

Pykälässä oleva viittaus lain 10 §:n säännökseen, joka koskee vaikeimmin vammaisille perusopetusta järjestäviä yksityisiä ja valtion kouluja, jotka itse vastaavat psykologi- ja koulukuraattoripalveluiden järjestämisestä, tarkoittaa, että nämä koulut itse toimivat rekisterinpitäjinä. Sen sijaan avoimeksi jää kysymys, kuka toimii rekisterinpitäjänä muissa perusopetusta antavissa yksityisissä ja valtion kouluissa, jotka myös edelleen vastaavat psykologi- ja koulukuraattoripalveluiden järjestämisestä. **Ko. koulujen ylläpitäjinä toimivat opetuksen järjestäjät tulee säätää rekisterinpitäjiksi, ellei psykologi- ja kuraattoripalveluja säädetä jo tässä vaiheessa koulun sijaintikunnan tehtäväksi, kuten edellä on esitetty.**

Esityksen 23 §:n 1 momentissa oleva virheellinen viittaus viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 §:ään tulisi korjata viittauksella mainitun lain 7 lukuun.

Pykälän 2 momentin mukaan opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Tämän säännöksen mukaisesti salassapitosäännösten estämättä voidaan tietoja siirtää saman koulutuksen järjestäjän palvelussa olevan henkilöstön kesken.

Sen sijaan opiskelijan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen tälle voidaan siirtää salassa pidettäviä tietoja oppilashuollon asiakasrekisteristä vain opiskelijan, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumuksella. Siirrettävien tietojen tulee olla tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta.

Samassa yhteydessä esitetään muutettavaksi perusopetuslain 40 §:n 4 momentti, jonka mukaan alle 18-vuotiaan siirtyessä toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän perusopetuslain, lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestämään opetukseen, toimintaan tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan

opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle.

Edellä kerrotun mukaisesti opiskeluhoollon salassa pidettäviä tietoja voidaan siirtää toiselle koulutuksen järjestäjälle vain suostumuksella. Sen sijaan salassapitosäännösten estämättä opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot on velvollisuus siirtää toiselle koulutuksen järjestäjälle. Opetushallituksen näkemyksen mukaan tulee olemaan käytännössä ongelmia arvioida, mitä tietoja voidaan antaa toiselle koulutuksen järjestäjälle, kun opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ovat usein myös salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja. **Opetushallituksen mielestä säännösten tulisi mahdollistaa salassapitosäännösten estämättä sekä opetuksen että opiskeluhoollon järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtämisen.**

Esityksen 24 §:ssä on viittaussäännös perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opetussuunnitelman perusteiden antamista koskevaan Opetushallituksen toimivaltasäännökseen. Niin kuin aikaisemmin on jo todettu, opiskeluhoollon koskevat toimivaltasäännökset olisi hyvä kirjoittaa kokonaisuudessaan opiskelijahuoltolakiin.

Esityksen 25 §:n 1 momentin ja 3 momentin säännöksen välillä on ristiriita. Ensimmäisen momentin mukaan Opetushallituksen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävänä on seurata yhteistyössä opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti. Kolmannen momentin mukaan koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on toimittaa mainituille viranomaisille muun muassa arvioinnissa tarvittavat tiedot, vaikka arviointi 1 momentin mukaan ei kuulu ko. viranomaisten tehtäviin. **Kun koululainsäädäntöön perustuva oppimistulosten arviointitoiminta on vuoden 2014 aikana siirtymässä pois Opetushallituksen tehtävistä, ei ole tarkoituksenmukaista, että myöskään opiskeluhoollon valtakunnallinen arviointi tulisi Opetushallituksen tehtäväksi.**

Opetushallitus kannattaa esityksen 26 §:n 3 momenttiin otettua säännöstä antaa aluehallintovirastolle oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoollon opiskeluhoollon mukaisesti.

Opiskelijoiden oikeusturvan kannalta olisi tärkeää, että heidän oikeutensa opiskeluhoollon palveluihin kirjattaisiin lakiin omaksi erilliseksi säännökseksi ja siihen liitettäisiin säännös muutoksenhausta, jollainen sisältyy nykyisin perusopetuslain 42 §:ään.

Esityksen siirtymäsäännöksiä koskevan 28 §:n mukaan Opetushallituksen on uudistettava opetussuunnitelman perusteet uuden lain mukaisiksi siten, että koulutuksen järjestäjät voivat ottaa käyttöön lain mukaiset opetussuunnitelmat 1.8.2014. **On selvää, ettei opetussuunnitelman perusteita ja paikallisia**

opetussuunnitelmia pystytä valmistelemaan ja käyttöönottamaan ehdotetussa aikataulussa.

Esi- ja perusopetuksen osalta on parhaillaan meneillään opetussuunnitelmien perusteiden uudistamisprosessi, jossa tavoitteena on, että uudet opetussuunnitelmat voidaan ottaa käyttöön 1.8.2016. **Jotta uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain keskeiset uudistukset voitaisiin sitoa parhaalla mahdollisella tavalla osaksi uusia opetussuunnitelman perusteita, olisi tarkoituksenmukaista yhteen sovittaa nämä prosessit keskenään.** Tämä antaisi aikaa myös oppilas- ja opiskelijahuollon yhteissuunnitteluun eri hallintokuntien kesken. Myös lukion osalta perusteiden uudistamisessa olisi tarkoituksenmukaista ottaa huomioon ensi vuonna päätettävän lukion valtakunnallisten yleisten tavoitteiden ja tuntijaon uudistaminen ja siinä yhteydessä määriteltävä opetussuunnitelman perusteiden valmisteluajakaulu.

Oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevat uudistukset edellyttävät myös laajan täydennyskoulutuksen sekä uudistuksen tukiaineiston ja muun materiaalin suunnittelua ja toteuttamista. Myös tämä edellyttää laajaa yhteistyötä eri hallintokuntien kesken. Siirtymäsäännöksen mukainen aikataulu ei mahdollista uudistuksen toimeenpanoa suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Mikäli lain voimaantuloa ei edellä esitetystä huolimatta voida lykätä, Opetushallituksen mielestä opetussuunnitelman perusteiden ja ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteiden uudistamisen aikataulu tulisi siirtää yhdenmukaiseksi esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden kokonaisuudistuksen aikataulun kanssa. Näin on ehdotettu myös samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa käsiteltävässä ns. työrauhapakettissa (HE 66/2013), joka edellyttää muutoksia opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteisiin. Välivaiheen 1.8.2014-1.8.2016 ajaksi Opetushallitus kumoaisi uuden lainsäädännön kanssa ristiriitaiset kohdat opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa ja ohjeistaisi kuntia ja muita koulutuksen järjestäjiä soveltamaan suoraan uutta lainsäädäntöä.